

การอนุรักษ์ที่ไม่ทำลายเพื่อนมนุษย์

..... ระบุที่ สาคริก

เมื่อหยิบยกประเด็น "การอนุรักษ์" ขึ้นมาพิจารณาไม่ว่าใครจะคิดอนุรักษ์อะไรก็ตาม ถ้ายังพอมีสติอยู่บ้าง แม้ว่าจะน้อยแค่ไหน สิ่งแรกน่าจะหวนกลับมาถามตัวเองก่อนอื่นว่า "เราอนุรักษ์เพื่อใคร" ซึ่งคำตอบที่ควรจะต้องเห็นได้ชัดเจนอย่างเป็นธรรมชาติก็คือ "อนุรักษ์เพื่อประโยชน์สุขของทุกคนซึ่งดำรงอยู่ร่วมกัน เพื่อให้ชีวิตสามารถยืนยาวต่อไปได้อย่างมั่นคง"

หากเห็นความจริงเรื่องนี้ได้ลึกซึ้งถึงรากฐานคงรู้ได้ด้วยตัวเองว่า "การอ้างเหตุผลว่าการอนุรักษ์สิ่ง-นั้นสิ่งโน้น แลใช้วิธีการทำลายคนด้วยอำนาจ จึงน่าจะเป็นภาพที่สวนทางกันกับการอนุรักษ์ให้บังเกิดผลอย่างแท้จริง" หากกลับเป็นการทำลายหนักยิ่งไปกว่าเก่า เนื่องจากมีการสูญเสียอย่างถึงรากฐาน และเกิดจากผลการกระทำโดยคนในกลุ่มซึ่งกล่าวเองว่า "เพื่อต้องการอนุรักษ์"

ในเมื่อเหตุแห่งการอนุรักษ์แม้การทำลายอยู่ในรากฐานคนโดยแท้ การคิดแก้ไขปัญหาดำมองเห็นเหตุและผล ได้ถึงความจริง จึงน่าจะมุ่งมั่นอนุรักษ์ "อนุรักษ์รากฐานความเป็นคน" โดยให้ความสำคัญที่จุดนี้เป็นประเด็นแรก ก่อนการก้าวไปสู่การอนุรักษ์สิ่งอื่น ไม่ว่าน่าจะเป็นป่าหรือพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ซึ่ง เวียนว่ายตายเกิดอยู่ในธรรมชาติอย่างเป็นวัฏจักรที่ถือความจริงเป็นสิ่งรองรับ

"แรงกลใจ" ที่กระตุ้นให้หยิบยก เรื่องนี้ขึ้นมาคิดวิเคราะห์ เพื่อค้นหาความจริง น่าจะสืบเนื่องมาจากกระแสข่าวในช่วงที่ผ่านมารายงานความจริงให้ทราบว่า มีการใช้อำนาจจับกุมชาวบ้านซึ่งนำพันธุ์ไม้และสัตว์จากป่ามาขาย โดยอ้างว่าต้องการอนุรักษ์พันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ซึ่งนับวันหายากยิ่งขึ้นเป็นลำดับ แต่ยึดเอาไปกongsุมไว้ที่สถานี่ตำรวจจนในที่สุดก็แห้งเหี่ยวหรือไม่ก็เน่าตายไป

แม้อาจชี้แจงว่า มีการนำไปปลูก กระทบกำหนดโครงการนำคืนสู่ป่า หากเข้าใจธรรมชาติได้ถึงความจริง-แล้วย่อมรู้ว่า สิ่งซึ่งนำมาผ่านมือมนุษย์ ถ้าขาดการพัฒนาพื้นฐานความเป็นคนไว้อย่างพร้อมมูลถึงระดับหนึ่งย่อมพบความสูญเสียหนักยิ่งขึ้นไปอีก โดยปราศจากข้อยกเว้นว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถืออำนาจหรือชาวบ้าน แต่หากมองเห็นระดับคุณภาพชีวิตซึ่งควรจะเป็น น่าจะมุ่งความเสียหายไปยังการกระทำของเจ้าหน้าที่มากกว่าชาวบ้าน

สภาพการณ์ซึ่งสะท้อนความจริงออกมาปรากฏเห็นได้ในปัจจุบัน โดยที่มีทิศทางกลับกันกับสิ่งซึ่งควรจะมีมุ่งไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนาโดยตรงซึ่งพบเห็นได้ในปัจจุบัน เปิดโอกาสให้อ่านถึงความจริงว่า "คนที่วิถีชีวิตก้าวทันไปสู่ระดับบนและมีอำนาจอยู่ในมือมากขึ้น แทนที่จะมีความเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งหมายถึงมีใจเปิดกว้างพร้อมด้วยมีคุณธรรมและเมตตาธรรมอันเกิดจากความรู้จัก เข้าใจถึงสังขรณ์ของชีวิตคนผู้ซึ่งชีวิตยังค้อยกว่าคน" มีการเปลี่ยนทิศทางมุ่งสู่การใช้อำนาจมากขึ้น ซึ่งสภาพการณ์เช่นนี้ ตรงกับความหมายที่มักกล่าวกันว่า "รู้เท่าไม่ถึงการณ์"

อนึ่ง หากคิดได้ว่า เราอนุรักษ์ป่าและพันธุ์ไม้ที่มีความหลากหลายไว้เพื่อคนก็ยังคงไม่จบแค่นั้น ในเมื่อแต่ละคนหาใช้มีเพียงร่างกายและชีวิตให้อำนาจใด ๆ ซึ่งอยู่เหนือกว่า สามารถใช้งานได้ เช่น เครื่องจักรในโรงงานอุตสาหกรรมไม่ หากยังมีจิตใจที่ควรจะมีโอกาสเรียนรู้สรรพสิ่งต่าง ๆ โดยที่หวนกลับมาหยั่งรู้คุณค่าตนเองบนพื้นฐานซึ่งมีอิสรภาพเป็นเงื่อนไขกำหนดอย่างสำคัญด้วย

ดังนั้น การที่ชีวิตได้รับโอกาสจากอิทธิพลต่าง ๆ ซึ่งปรากฏอยู่รอบข้าง ให้สามารถเจริญงอกงามขึ้นมาจากรากฐานจริงที่มีสังขรณ์เป็นของตนเอง ย่อมสามารถอนุรักษ์ความมีคุณค่าของชีวิตไว้ได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ถ้าหากสิ่งดังกล่าวแล้วถูกทำลายไปเพราะความเห็นแก่ตัวของคนด้วยกันเอง โดยเฉพาะจากด้านซึ่งมีโอกาสและอำนาจเหนือกว่า สังคมคงไม่อาจอนุรักษ์ป่าแม้อื่น ๆ ซึ่งอยู่ในกระบวนการธรรมชาติทั้งหมดไว้ให้ดำรงอยู่ต่อไปได้อย่างแน่นอนที่สุด

ดังนั้น จึงสามารถกล่าวอย่างเชื่อมั่นในเหตุและผลได้ว่า การให้โอกาสแต่ละคนซึ่งชีวิตยังคงอยู่ในสภาพค้อยโอกาส และถือสังขรณ์ความจำเป็นที่พึงต้องเรียนรู้จากภาวะหลากหลายอย่างอิสระ ไม่ว่าน่าจะเป็นคนชนบทหรือ

เยาวชนคนรุ่นหลัง เพื่อหวังให้มุ่งสู่วิถีทางซึ่งลึกซึ้งยิ่งขึ้นด้วยรากฐานจิตใจ ช่วยให้เกิดจิตสำนึกกับผิชอบในการอนุรักษ์ โดยที่มีการนำมาพัฒนาจากรากฐานตนเองอย่างผู้รู้เห็นผู้ผล

หากไม่มีคนบนพื้นโลกไม่ว่าว่าจะมีหรือไม่มีย่อมไม่มีใครเคื้อคร้อน แม้พันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ชนิดไหนจะสูญพันธุ์ย่อมถือเป็นสังขธรรมแทนที่จะมีคนกลุ่มนั้นกลุ่มโน้นนำมาอ้าง และธรรมชาติของคนที่มีนิสัยนำเงื่อนไขอย่างนั้นอย่างโน้นมาอ้าง จริง ๆ แล้วก็หวังที่จะให้คนมีโอกาสแสวงประโยชน์ หากคนในสังคมขาดการรู้เท่าทันย่อมหลงเชื่อ ทำให้จำต้องตกเป็นเหยื่อไปในที่สุด และคนในด้านซึ่งตกเป็นเหยื่อผลประโยชน์ย่อมมองเห็นด้านเดียว แทนที่จะรู้สึกเฉลียวใจว่า เหตุใดจึงนำเอาด้านการสูญพันธุ์มาอ้าง ส่วนอีกด้านหนึ่งซึ่งมีการเกิดใหม่กลับไม่พูดถึงเลยแม้แต่น้อย

ดังนั้น พฤติกรรมจากการคิดแก้ไขปัญหาคนทำลายป่ารวมถึงสรรพชีวิตที่มีทั้งการเกิดการสูญเกิดขึ้นในกระบวนการป่าเป็นธรรมชาติ ที่สะท้อนความจริงออกมาปรากฏให้เห็นว่า "มีการใช้อำนาจจับคน โดยเฉพาะในด้านซึ่งชีวิตยังคงตกอยู่ในสภาพคือโอกาสกว่าคนและพรรคพวก" หากมองจากพระตะนะของผู้มีใจเป็นกลางน่าจะเห็นได้ชัดเจนว่า "ผู้คิดและนำปฏิบัติจากด้านที่มีอำนาจเหนือกว่า ซึ่งคนเชื่อว่าสามารถแก้ไขปัญหาค้นนั้นแหละ คือคนเหตุแห่งการทำลายที่ลึกซึ้งถึงรากฐานยิ่งกว่าด้านชาวบ้านที่เก็บของป่ามาขาย"

ดังจะพบคำตอบซึ่งยืนยันความจริงจากเหตุผลดังกล่าวได้อย่างชัดเจนเท่าที่ปรากฏมาแล้วอย่างต่อเนื่องกันว่า "ยิ่งแก้ไขปัญหาคด้วยวิถีทางดังกล่าวแล้ว ป่าก็ยิ่งหมดไป ยิ่งไปกว่านั้นยังทำให้คนในระดับพื้นฐานของสังคมจำต้องสูญเสียคุณสมบัติความเป็นคนกว้างขวางมากขึ้น" และผลซึ่งปรากฏตามมาก็คือ คนเหล่านี้เองที่จำต้องตกเป็นฝ่ายทำลายป่าต่อไป อีกทั้งทำให้หลายคนตกเป็นเครื่องมือสนองอำนาจและผลประโยชน์ของคนระดับเหนือกว่าตนอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงพ้น

เมื่อกล่าวชี้แจงมาถึงช่วงนี้น่าจะช่วยให้เห็นความจริงที่อาจนำมาสรุปเป็นหลักการนำปฏิบัติได้ชัดเจนพอสมควรแก่เหตุและผลว่า "แนวคิดในการแก้ไขปัญหาคทำลายป่าและธรรมชาติซึ่งเป็นพื้นฐานของทุกสิ่งทุกอย่าง ควรเน้นการอนุรักษ์คนโดยถือเป็นหัวใจสำคัญที่สุดของความสำเร้ง" และการอนุรักษ์คนจำเป็นต้องถือรากฐานในด้านคุณธรรม หาใช่เน้นใช้อำนาจไม่

บางคนที่ยังเข้าใจไม่ถึงย่อมมีข้ออ้างหรือไม้ก็ข้อโต้แย้ง โดยหยิบเอาเงื่อนไขอย่างนั้นอย่างนั้นมาพูด ซึ่งก็ถือเป็นนิสัยธรรมชาติของผู้ซึ่งยังเข้าใจได้ไม่ถึง โดยที่อาจถามว่า "การอนุรักษ์คนหมายความว่าอย่างไร" คำตอบจากรากฐานความเข้าใจถึงสังขธรรมของชีวิตคนน่าจะกล่าวได้ว่า "การอนุรักษ์คนควรมุ่งเข้าใจถึงความจริงซึ่งปรากฏอยู่ในรากฐานของแต่ละคน" หรืออาจกล่าวว่า "คือการอนุรักษ์รากฐานความเป็นคนนั่นเอง" ทั้งนี้และทั้งนั้นเนื่องจากเหตุแห่งการอนุรักษ์หรือทำลาย ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขซึ่งแฝงอยู่ในรากฐานจิตใจแต่ละคนเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด และถ้ามองที่ภาพรวมซึ่งมีสองด้าน ควรเริ่มต้นจากด้านที่มีอำนาจเหนือกว่า ก่อนจะถึงด้านชาวบ้าน

ดังนั้น ความจริงที่แฝงอยู่ในรากฐานซึ่งสะท้อนออกมาปรากฏให้ทุกคนเห็นได้ว่า มีการใช้อำนาจจากด้านหนึ่งทำลายเพื่อนมนุษย์ซึ่งชีวิตยังคงตกอยู่ในสภาพดีกว่าตน แม้ให้เหตุผลว่าเพื่อต้องการอนุรักษ์ น่าจะทำให้เกิดความรู้สึกว่าคือ "การอนุรักษ์ตามคำสั่ง" กระทั่งคำสั่งที่นำเอากฎหมายมาอ้าง ถ้ามองที่ผู้ลงมือกระทำการน่าจะสรุปผลจากพฤติกรรมได้ว่า คือบุคคลผู้ถือเหตุแห่งการชาติจิตสำนึกกับผิชอบในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเพื่อนมนุษย์อันควรถือว่าคือสิ่งสำคัญที่สุด

ถ้าจะถามว่า "ความหมายของความเป็นมนุษย์คืออะไร" หากยังมีสติทำให้ยังรู้ถึงความจริงซึ่งมีอยู่ในรากฐานตนเองย่อมพบคำตอบที่เป็นความจริงอยู่ในตนเองแล้ว เพียงสนใจค้นหาถึงที่สุดจากปัญหาซึ่งสะท้อนผลกลับมาจากการนำปฏิบัติ โดยเฉพาะเน้นที่การปฏิบัติซึ่งมีกระแสร่วมกับเพื่อนมนุษย์ท่ามกลางความหลากหลายอย่างต่อเนื่อง ย่อมสามารถพบได้ชัดเจนยิ่งขึ้นเป็นลำดับ

และถ้ามองเห็นไปที่การนำปฏิบัติซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ช่วยให้บังเกิดผลอย่างจริงจัง โดยมุ่งที่กลุ่มบุคคลผู้มีอำนาจยังอยู่ในระดับสูง ซึ่งน่าจะช่วยให้มองเห็นความหวังอันเนื่องมาจากความรู้ความเข้าใจถึงรากฐานชีวิตคนซึ่งยืนอยู่ในด้านที่ด้อยอำนาจกว่าคนตามเหตุและผลซึ่งตามความหมายดังกล่าวหมายถึง "ความมีเมตตาธรรมและคุณธรรม ภายในรากฐานความรู้สึกอันเป็นธรรมชาติของตนเอง" ย่อมมีเหตุมีผลช่วยกระจายกระแสการอนุรักษ์ภายในจิตสำนึกอย่างปราศจากการเลือกว่าเป็นพืชหรือสัตว์ชนิดใด

จากเหตุและผลดังกล่าวแล้วถ้าสามารถเข้าใจถึง น่าจะอ่านต่อไปได้อีกว่า การที่มีคนหรือกลุ่มบุคคลเจตนาเอาพืชชนิดใดชนิดหนึ่งแม้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมากำหนดกรอบเพื่อเน้นการอนุรักษ์อย่างจำเพาะเจาะจง โดยที่อ้างเหตุว่าจะสูญพันธุ์ และมีการใช้อำนาจบีบบังคับไม่ให้คนซึ่งเป็นเพื่อนมนุษย์ร่วมโลกกับคนมีโอกาสและต้อง ย่อมมีความไม่บริสุทธิ์ใจแอบแฝงอยู่ในรากฐาน ไม่ว่าผู้นั้นจะมีเจตนาหาผลประโยชน์ส่วนตนหรือถูกกลุ่มบุคคลผู้ประสงค์จะแสวงผลประโยชน์ส่วนตนวางแผนใช้เป็นเครื่องมือบนพื้นฐานความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ก็ตามที่

ซึ่งถ้าสามารถรู้เท่าทันย่อมมองภาพอย่างเห็นความสำคัญที่องค์รวมซึ่งคือกระบวนการพึ่งพาซึ่งกันและกันเป็นพื้นฐาน และไม่ลืมที่จะให้ความสำคัญแก่สังขารซึ่งคือชีวิตทั้งหลายทั้งมวล โดยเฉพาะมีตัวเองร่วมด้วย ว่ามีความสำคัญในด้านคุณค่า เสมอเหมือนกันหมด

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าเข้าใจความจริงของทุกชีวิตซึ่งมีหลักที่บ่งบอกไว้อย่างชัดเจนจากปรากฏการณ์ว่า "ทุกสิ่งทุกอย่างรวมถึงทุกชีวิต เมื่อมีการเกิดย่อมมีการดับคือเป็นธรรมชาติ" ดังนั้นการที่หลายคนนำมาอ้างว่าพืชชนิดนี้และสัตว์ชนิดนั้นกำลังจะสูญพันธุ์จึงต้องอนุรักษ์ไว้ ย่อมบ่งบอกถึงความจริงว่า ภาวะเช่นนี้มีเหตุสืบเนื่องมาจากกิเลสของคนผู้นำนำอำนาจนั้นเอง หากให้เกิดจากความบริสุทธิ์ใจในการอนุรักษ์ไม่ จึงกำหนดให้มีการใช้อำนาจทำลายคนซึ่งเป็นเพื่อนร่วมโลก แม้กระทั่งร่วมชุมชนเดียวกันได้อย่างซาดสดี"